

Sumari

Foto portada: Arxiu ÀMBIT

Editorial

RIP per a la fàbrica de can Jover

Centre d'Estudis Canetencs ... 2

**La història ve de lluny
La vinculació de Canet de Mar amb el tèxtil**

Joan Ballart 4

**Un exemple únic
d'arquitectura industrial
de Lluís Domènech i Montaner
La fàbrica Jover, Serra y Cia
de Canet de Mar**

Carles Sàiz 13

**Francisco X. Serra i Font
fundador de la «Jover, Serra y
Cia»**

Enric Carbonell 21

**L'Escola de Teixits
(1931-1936)**

Òscar Figuerola 31

NOTA: Per a qualsevol consulta o per a fer-vos subscriptor d'*El Sot de l'Aubó* adreueu-vos qualsevol dimarts, de 18.00 a 20.00 hores al Centre d'Estudis Canetencs (carrer Saüc, 2).

Rèquiem per a la fàbrica Jover

En cinc-cents anys d'història, Canet ha destacat bàsicament en dues activitats, la naval, els orígens, primera expansió i creixement de la qual fou durant els segles disset i divuit. El divuit concretament va ser el segle àlgid del "Temps de Mar" com molt bé el va batejar el benllogut Josep Rovira ja fa anys. Les cases dels carrers del centre històric, l'església parroquial i el campanar van sortir tots de l'activitat marinera del poble en totes les seves fases: construcció de vaixells, tràfic marítim mediterrani i transoceànic, i la producció de productes agraris i sobretot manufacturats per a poder carregar els vaixells i realitzar el comerç marítim.

L'altra activitat, la tèxtil, va començar com a subsidiària de la naval amb la fabricació de lones per a veles dels vaixells, més tard, amb la fabricació de teixits endomassats i les famoses indianes de cotó. Finalment, de les més humils que eren les puntes de coixí, va ser per on va tornar a florir una indústria que seria la segona activitat bàsica de Canet de Mar en llarg del segle XX: el gènere de punt.

Tres generacions mal comptades de canetencs entre empresaris, tècnics i treballadors van donar vida a aquesta activitat, que es va caracteritzar per uns començaments d'una gran dispersió en moltes i petites empreses (això és natural si es té en compte l'origen artesanal del punt tal i com ho trobareu molt ben explicat en l'article de Joan Ballart), i al final un procés de concentració industrial que finalment va confluïr en una sola i gran empresa: La Pulligan, per dir-ho popularment.

El moment àlgid del gènere de punt podríem considerar que va esdevenir quan es va instal·lar a Canet de la primera i única escola de tècnics del teixit de punt, de la qual l'Òscar Figuerola ens dona una ampla informació en aquest número d'*El Sot de l'Aubó*.

I sobre el gènere de punt amb caràcter verament industrial, publiquem un testimoni d'excepció d'Enric Carbonell i Serra, nét per la banda paterna, de Joan Carbonell Paloma, autèntic número u com a industrial de la fabricació de gènere de punt a Canet i, de part de mare, també nét de Xavier Serra i Font el qual, juntament amb els germans Isidre i Tomàs Jover Lavena, varen ser els iniciadors (emprenedors en sentit més real i ampla del terme), de la que seria l'empresa que vindria a concentrar la major força industrial que s'ha donat mai a Canet: "Jover i Serra" inicialment, més tard Isidre Jover i Cia., Isidre Jover S.A., i que després de passar a ser "Canet Punt SAL", Canet Punt S.A i finalment, "Pulligan Internacional" externalitzà la producció al Marroc fins a desaparèixer del tot l'any 2011.

I en aquest *annus horribilis* de 2012, el poble de Canet ha assistit i assisteix a una autèntica demolició i espoli del que havia estat la seva estructura física; primer la mecànica i industrial i ara fins i tot l'arquitectònica. Per tal d'il·lustrar i facilitar la comprensió del que significa la magnitud de la destrucció d'aquest patrimoni, l'historiador Carles Sàiz, amb la inestimable assistència gràfica de l'arquitecte tècnic Sergi Alcalde, han elaborat un treball del *image mondo* del conjunt industrial més gran i més potent que mai va

El Sot de l'Aubó QUADERNS D'HISTÒRIA LOCAL

Centre d'Estudis
CanetencsAJUNTAMENT DE
CANET DE MAR
Àrea de Cultura

Edita: Centre d'Estudis Canetencs · Saüc, 2 · 08360 Canet de Mar · Tel. 93 795 46 15

Coordinació: Carles Sàiz. Consell editorial: Xavier Mas (president), Francesc Verdura (secretari), Joan Ballart (tresorer), Antoni Cruanyes, Carles Sàiz, Jordi Soler i Sergi Alcalde (vocals)
Assessorament lingüístic: Lúcia Roig · Traducció anglès: Rosa Mas · Disseny gràfic
papyrusdisseny.com · Dipòsit Legal: B-12828-2008 · ISSN: 2013-6285.

Aquesta publicació compta amb el suport de l'Ajuntament de Canet de Mar

alçar aquest poble.

La manera en què s'està procedint a fer desaparèixer l'antic conjunt de la factoria Jover és, sens dubte, el major dels despropòsits i negligències vandàliques que mai ha viscut el nostre poble. Per part de les associacions civils, entre les quals compta el Centre d'Estudis Canetencs, no s'ha pogut fer res per tal d'impedir una demolició vandàlica i un saqueig fets davant de tothom i a plena llum del dia (i de nit quan ha convingut).

Emparats en un concepte de propietat privada, absolutament periclitat, els qui havien de preservar-ho, no solament ho han consentit, sinó que probablement la seva inanitat i estultícia també o han facilitat en certa mesura.

Davant d'aquests fets, no cal dir que una institució com el Centre d'Estudis Canetencs, sent una profunda consternació i frustració, la qual creiem és amplament compartida per la majoria de canetencs. A Canet, no hi ha família que, directament o indirectament, a través d'algun o diversos dels seus membres, no hagi participat en el treball i l'esforç realitzat en el que va ser el major consorci industrial de la història del poble, i una de les indústries més importants de tot Catalunya del seu ram.

Del que va ser la fàbrica Jover, no queda pràcticament res que no hagi estat ultratjat sense mirament ni contemplació, amb una inanitat que fa escruixir de vergonya i basarda. Certament fa por veure com davant de la major malvestat, tot allò que hauria d'actuar falla i tots aquells que detenen l'autoritat, deserten o senzillament no actuen.

Aquest número és doncs, un rèquiem de vergonya, pel significat que tenia la fàbrica Jover, i sobretot un pobre i trist homenatge per l'esforç que centenars de canetencs -empresaris, tècnics i treballadors- van realitzar al llarg de gairebé un segle. No queda gaire cosa per salvar, però potser s'hauria d'intentar que aquesta vergonya no sigui absoluta.

Davant de la més inversemblant inanitat de les autoritats locals, provincials, nacionals i estatals, això ve a demostrar l'absoluta vigència del vell adagi català de "Massa govern, mal govern". I per part nostra, aquest número d'*El Sot de l'Aubó* és tot el que hem pogut fer o estat capaços de fer...

Centre d'Estudis Canetencs

El material que il·lustra aquest editorial és una mostra del que va ser trobat el mes d'agost pel passeig de la Misericòrdia durant les tasques de desmantellament de la fàbrica.